

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6
The Effects of Good Governance-Based School Administration on Teachers'
Work Happiness in Schools for Students with Intellectual Disabilities under
the Bureau of Special Education Administration, Group 6

เจนจิรา ตานาคำ¹ จามงค์ แจ่มจันทรวงษ์² วีรพันธ์ ศิริฤทธิ์³

Janejira Tanakam, Chamnong Chamchantharawong, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล 2) ศึกษาระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครู และ 3) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู เป็นการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทั้งในรูปแบบเอกสารและแบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79, S.D. = 0.24) โดยหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.41) และหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.39)

2) ความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.17) โดยด้านความสำเร็จในงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.38) และด้านการเป็นที่ยอมรับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.26)

3) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม โดยหลักความโปร่งใสมีอำนาจพยากรณ์สูงสุด (β = 0.334) และตัวแปรทั้ง 5 ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสุขในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 44.90 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 2.799 + 0.137(X_2) + 0.078(X_3) + 0.077(X_1) + 0.071(X_6) + 0.067(X_5)$$

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล; ความสุขในการปฏิบัติงานของครู

Received: 2026-04-10 Revised: 2026-04-27 Accepted: 2026-04-30

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: jenjira.tanakam@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: Jamanong@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. Corresponding author E-mail: Dr.W.siririth@gmail.com

Abstract

This research article aimed to: 1) examine the levels of good governance-based school administration; 2) investigate the levels of teachers' work happiness; and 3) analyze the effects of good governance-based school administration on teachers' work happiness. This was a quantitative research study. The sample consisted of 186 participants. The research instrument was a questionnaire. Data were collected through both paper-based and online questionnaires. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that:

1) The overall level of good governance-based school administration was high ($\bar{X}$ = 3.79, S.D. = 0.24). With consideration of each aspect, transparency had the highest mean score ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.41), while the rule of law had the lowest mean score ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.39).

2) The overall level of teachers' work happiness was high ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.17). Among the dimensions, achievement at work had the highest mean score ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.38), whereas recognition had the lowest mean score ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.26).

3) The dimensions of the good governance-based school administration significantly affecting teachers' work happiness at the .01 level were: transparency, participation, accountability, cost-effectiveness, and morality. Among these, transparency had the strongest predictive power (β = .334). Together, the five predictors explained 44.90% of the variance in teachers' work happiness. The regression equation was as follows:

$$\hat{Y}_{tot} = 2.799 + 0.137(X_2) + 0.078(X_3) + 0.077(X_1) + 0.071(X_6) + 0.067(X_5)$$

Keywords: school administration; good governance; teachers' work happiness

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และยกระดับคุณภาพสังคม โดยเฉพาะในบริบทที่ระบบการศึกษาต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานไว้ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมุ่งสร้างโอกาส ความเสมอภาค และพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 3) ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว การบริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทในเชิงการจัดระบบงานภายในองค์กร ทั้งยังเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงนโยบายระดับชาติกับผลลัพธ์ด้านคุณภาพการศึกษาในระดับปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษายังมีความเด่นชัดเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551: 1-2) ขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการยังกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ

บุคคลเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 48) ข้อกำหนดดังกล่าวสะท้อนว่า การจัดการศึกษาในบริบทการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องอาศัยระบบบริหารที่มีความชัดเจน รอบคอบ และตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในระดับสูงกว่าการจัดการศึกษาโดยทั่วไป เมื่อการจัดการศึกษาเกี่ยวข้องกับ สิทธิ ความเสมอภาค และการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ผลจากการศึกษาของ พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์ (2563: 165-167) ชี้ให้เห็นว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ เช่น การเปิดเผยข้อมูล การรายงานผลการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในระยะยาว ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักการเชิงนโยบาย และยังเป็นกรอบการบริหารที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษาโดยตรง

ในอีกด้านหนึ่ง ความสุขในการปฏิบัติงานของครูนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาพิเศษที่ครูต้องรับผิดชอบภารกิจมากกว่าการสอนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การพัฒนาสื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน การดูแลช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน การส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ภาระงานที่มีความซับซ้อนดังกล่าวอาจส่งผลต่อสุขภาพทางกายและจิตใจของครูได้โดยตรง ทั้งนี้ กัญญพร ลอยจิว และคณะ (2563: 99-101) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูผู้ดูแลเด็กพิเศษ ได้แก่ สัมพันธภาพในหน่วยงานและการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบรรยากาศองค์กรและระบบสนับสนุนภายในสถานศึกษามีบทบาทอย่างมากต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู

เมื่อพิจารณาในบริบทของโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6 ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาของการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าบริบทดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะและท้าทายต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นบริบทที่ครูต้องปฏิบัติงานภายใต้ความรับผิดชอบที่หลากหลายและต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล และการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ภายใต้เงื่อนไขเช่นนี้ หากสถานศึกษามีระบบบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง ย่อมมีแนวโน้มที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่โปร่งใส เป็นธรรม มีส่วนร่วม และเอื้อต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ในทางกลับกัน หากการบริหารขาดความชัดเจนหรือขาดระบบสนับสนุนที่เหมาะสม ก็อาจกระทบต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนได้ในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย และพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาพิเศษ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการทำงานของครูและคุณภาพการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
2. ศึกษาระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครู

3. ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดจาก คู่มือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ซึ่งกำหนดหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 ประการ ได้แก่ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักความโปร่งใส 3) หลักการมีส่วนร่วม 4) หลักนิติธรรม 5) หลักคุณธรรม และ 6) หลักความคุ้มค่า โดยผู้วิจัยนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์เป็นกรอบการศึกษาพฤติกรรมและการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, 2546)

ตัวแปรตาม คือ ความสุขในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดและผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งมีสาระสำคัญสอดคล้องกัน และสอดคล้องกับแนวคิดความสุขในการทำงานของ Manion (2003 อ้างถึงใน นิภาพร หาญยิ่ง, 2565: 28) โดยครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 2) ด้านความรักในงาน 3) ด้านความสำเร็จในงาน และ 4) ด้านการเป็นที่ยอมรับ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้กรอบแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากผลการสังเคราะห์พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านปรากฏอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกันในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นกรอบในการศึกษาตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 359 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 17 คน และครู 342 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน กำหนดขนาดโดยอาศัยตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน และสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 186 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 9 คน ข้าราชการครู 130 คน และพนักงานราชการครู 47 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ระดับภูมิภาค 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน และแพร่

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2568 (พฤษภาคม 2568 ถึง มีนาคม 2569)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามกรอบ 6 องค์ประกอบ และตอนที่ 3 สอบถามระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูตามกรอบ 4 องค์ประกอบ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.987 สะท้อนว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและเหมาะสมสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองพร้อมแบบสอบถามส่งถึงกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 186 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และใช้แบบสอบถามออนไลน์ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างไกล ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับก่อนตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยได้แบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 100 เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยจำแนก ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ บุญชม ศรีสะอาด (2560: 117)

4.3 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta Coefficient) ค่าสำคัญทางสถิติ (Sig.) และค่าความแปรปรวนร่วม (R^2)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6 สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.20 ตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 95.20 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 59.10 ช่วงอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 37.10 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ร้อยละ 43

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79, S.D. = 0.24) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = .039) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

ด้าน	การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	หลักความรับผิดชอบ	3.79	0.40	มาก	3
2	หลักความโปร่งใส	3.92	0.41	มาก	1
3	หลักการมีส่วนร่วม	3.77	0.44	มาก	4
4	หลักนิติธรรม	3.72	0.39	มาก	6
5	หลักคุณธรรม	3.80	0.41	มาก	2
6	หลักความคุ้มค่า	3.75	0.41	มาก	5
รวม		3.79	0.24	มาก	

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.17) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จในงาน ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.26) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครู

ด้าน	ความสุขในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	ด้านการติดต่อสัมพันธ์	4.41	0.26	มาก	3
2	ด้านความรักในงาน	4.49	0.19	มาก	2
3	ด้านความสำเร็จในงาน	4.49	0.38	มาก	1
4	ด้านการเป็นที่ยอมรับ	4.38	0.26	มาก	4
รวม		4.44	0.17	มาก	

4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 5 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงที่สุด คือ หลักความโปร่งใส (β = .334, Sig. = .000) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม (β = .203, Sig. = .001) หลักความรับผิดชอบ (β = .186, Sig. = .002) หลักความคุ้มค่า (β = .172, Sig. = .003) และหลักคุณธรรม (β = .165, Sig. = .006) ตามลำดับ ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ด้าน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.681 และมีประสิทธิภาพในการทำนาย (Coefficient of Determination: R^2) ร้อยละ

46.4 และเมื่อปรับแล้วสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 44.90 (Adjusted $R^2 = .449$) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (S.E.est) เท่ากับ ± 0.12391 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู

ตัวแปร	b	S.E.b	β	t	sig	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	2.799	.135		20.772	.000**		
หลักความโปร่งใส (X_2)	.137	.025	.334	5.564	.000**	.826	1.211
หลักการมีส่วนร่วม (X_3)	.078	.023	.203	3.371	.001**	.825	1.212
หลักความรับผิดชอบ (X_1)	.077	.025	.186	3.137	.002**	.843	1.187
หลักความคุ้มค่า (X_6)	.071	.024	.172	2.990	.003**	.899	1.112
หลักคุณธรรม (X_5)	.067	.024	.165	2.789	.006**	.851	1.175

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

$R = .681$, $R^2 = .464$, Adjusted $R^2 = .449$, $F = 31.190$, S.E.est = 0.12391, Durbin-Watson = 1.832

ซึ่งจะได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 2.799 + 0.137(X_2) + 0.078(X_3) + 0.077(X_1) + 0.071(X_6) + 0.067(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.334(Z_2) + 0.203(Z_3) + 0.186(Z_1) + 0.172(Z_6) + 0.165(Z_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนั้น เพราะการบริหารสถานศึกษาในบริบทการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องอาศัยความชัดเจนในการสื่อสาร การตัดสินใจที่ตรวจสอบได้ และการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล การดำเนินงานด้วยความสุจริต และการรับผิดชอบต่อผลการบริหารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งย่อมส่งผลให้ครูและบุคลากรรับรู้ได้ถึงความเป็นธรรม ความไว้วางใจ และความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุบลวรรณ ประจง (2566: 4-5) และ นิรุติ ไมตรี (2566: 105-106) ที่พบว่า การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 100) ที่พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา ยกพล (2563: 109) ที่พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 27) ที่อธิบายว่า หลักความโปร่งใสคือการบริหารที่เปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาและตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญสมร กลิ่นจันทร์ (2561: 110) ที่พบว่า หลักความโปร่งใสมีอิทธิพลในการทำนายความสุขในการทำงานสูงสุด ขณะที่หลักคุณธรรมและหลักความรับผิดชอบซึ่งอยู่ในลำดับรองลงมา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักษณาวดี บุญพบ (2564: 113) ที่พบว่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงในลำดับต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 24-25) ที่อธิบายว่า หลัก

คุณธรรมเกี่ยวข้องกับความต้องการดีงามและความเที่ยงธรรม ส่วนหลักความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการตระหนักในหน้าที่ การใส่ใจปัญหา และการพร้อมแก้ไขข้อบกพร่องอย่างทันท่วงที สำหรับหลักการมีส่วนร่วมหลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม แม้ค่าเฉลี่ยจะไม่สูงเท่าหลักความโปร่งใส แต่ยังอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริหารยังคงให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการบริหารภายใต้กฎหมายและความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 27–28) ที่อธิบายว่า หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 114–115) ที่พบว่าหลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่าเป็นตัวแปรพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญ และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 21–23) และ อุบลวรรณ ประจง (2566: 18–20) ที่อธิบายว่า หลักนิติธรรมเป็นการบริหารบนกรอบของกฎหมาย กฎ ระเบียบ และความยุติธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า หลักธรรมมาภิบาลทั้ง 6 ประการล้วนเป็นฐานสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในบริบทการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะในมิติของความโปร่งใส คุณธรรม และความรับผิดชอบ ซึ่งเอื้อต่อการสร้างความไว้วางใจ ความเป็นธรรม และบรรยากาศการทำงานที่ดีของครู ขณะที่การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และนิติธรรมเป็นองค์ประกอบสนับสนุนที่ช่วยให้การบริหารมีความสมดุลและยั่งยืนยิ่งขึ้น

2. ความสุขในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานเห็นคุณค่าในวิชาชีพ และสามารถดำรงบทบาทของตนในบริบทการศึกษาพิเศษได้อย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรหมพรรณ บุญโคกล่าม (2567: 4) ที่พบว่า ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤตชัย สุริยนต์ (2562: ง) ที่พบว่าความสุขในการทำงานของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณิชธร ศรีรักษา (2565: จ) ที่พบว่า ความสุขในการทำงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูรับรู้คุณค่าของตนจากผลสำเร็จของงานและพัฒนาการของผู้เรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤตชัย สุริยนต์ (2562: ง) ที่พบว่า ด้านความสำเร็จในงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณิชธร ศรีรักษา (2565: 106) ที่พบว่า ด้านความสำเร็จในงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรักในงานอยู่ในระดับมาก สะท้อนความผูกพันและความภาคภูมิใจในบทบาทครู และสอดคล้องกับแนวคิดของ นิภาพร หาญยิ่ง (2565: 44) ที่อธิบายว่า ความสุขในการทำงานเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ความผูกพัน และความภาคภูมิใจในงานที่ทำ ด้านการติดต่อสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารได้อย่างเป็นมิตรและไว้วางใจกัน ซึ่งเอื้อต่อการปฏิบัติงานในบริบทการศึกษาพิเศษ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญพร ลอยจั่ว และคณะ (2563: 99) ที่พบว่า สัมพันธภาพในหน่วยงานและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูผู้ดูแลเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูวภา มาตผุย และสธิพร เขาวนชัย (2564: 1) ที่เสนอว่า การส่งเสริมความสุขในการทำงานของครูควรครอบคลุมหลายมิติ ทั้งด้านสังคม ครอบครัว การใฝ่รู้ และการงาน ขณะที่ด้านการเป็นที่ยอมรับอยู่ในระดับมากเช่นกัน และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร หาญยิ่ง (2565: 6) ที่พบว่า ด้านการเป็นที่ยอมรับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยสรุป ความสุขในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านสติปัญญาเกิดจากการผสมผสานของความสำเร็จในงาน ความรักในงาน ความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร และการได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งล้วนเป็น

องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมพลังใจให้ครูปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ความสุขในการปฏิบัติงานของครูสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพของระบบบริหารภายในสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานอย่างเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ครูย่อมเกิดความไว้วางใจ รู้สึกว่าตนมีคุณค่า และรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร นอกจากนี้ การบริหารที่รับผิดชอบ มีคุณธรรม และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยังช่วยลดความคลุมเครือลดความตึงเครียดจากการทำงาน และเสริมสร้างความมั่นคงทางใจแก่ครูได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้ครูมีความสุขในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญสมร กลิ่นจันทร์ (2561: ง) ที่พบว่า หลักความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา ยกพล (2563: ง-จ) ที่พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประเด็นนี้อาจอธิบายได้ว่า เมื่อผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ และสื่อสารอย่างชัดเจน ครูย่อมเกิดความไว้วางใจและความมั่นคงทางใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักษณะวดี บุญพบ (2564: 143) ที่พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รองลงมา คือ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ สะท้อนให้เห็นว่า การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการที่ผู้บริหารเอาใจใส่ปัญหาและพร้อมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน ล้วนช่วยให้ครูรู้สึกว่ามีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรุติ ไมตรี (2566: 31) ที่อธิบายว่า หลักการมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปริญญา ยกพล (2563: 25) ที่อธิบายว่า หลักความรับผิดชอบต่อเกี่ยวข้องกับการตระหนักในหน้าที่ การใส่ใจปัญหาสาธารณะ และการเคารพความเห็นที่แตกต่าง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรมพรรณ บุญโคกล่าม (2567: 4-5) ที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญพร ลอยจ้ว และคณะ (2563: 99) ที่พบว่า สัมพันธภาพในหน่วยงานและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูผู้ดูแลเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ลฎาภา มาตผุย และสธิพร เซาวันชัย (2564: 1) ที่เสนอว่า การส่งเสริมความสุขในการทำงานของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษควรดำเนินการอย่างเป็นระบบครอบคลุมหลายมิติ โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการออกแบบสภาพแวดล้อมการทำงานที่เกื้อหนุนต่อครู ส่วนหลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า ที่สามารถร่วมพยากรณ์ความสุขในการปฏิบัติงานของครูได้ แสดงให้เห็นว่า การบริหารที่ยึดความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์ ให้เกียรติบุคลากร และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีส่วนช่วยสร้างความภาคภูมิใจและความเชื่อมั่นต่อองค์กร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิรินาถ ไวแสน (2567: 116) ที่พบว่า หลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่ามีอำนาจในการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤตชัย สุริยนต์ (2562: 86-90) ที่พบว่า ความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์ของโรงเรียน และด้านการติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน และการเป็นที่ยอมรับเป็นองค์ประกอบสำคัญ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร หาญยิ่ง (2565: 6) และ ณดิตร ศรีรักษา (2565: 106) ที่

พบว่า ความสุขในการทำงานของครูเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการได้รับการยอมรับ ความสำเร็จในงาน และความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร จึงอธิบายได้ว่า หลักนิติธรรม แม้มีความสำคัญในฐานะรากฐานของการบริหาร แต่ไม่ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการพยากรณ์ในครั้งนี้ เนื่องด้วยในมิติของความสุขในการปฏิบัติงาน ครูมักตอบสนองต่อปัจจัยด้านความไว้วางใจ การมีส่วนร่วม การสนับสนุน และการยอมรับมากกว่าการรับรู้ต่อกฎระเบียบในลักษณะทางการ โดยสรุป การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ คุณธรรม และความคุ้มค่า ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจ ความภาคภูมิใจ และบรรยากาศการทำงานที่เกื้อหนุนต่อการปฏิบัติงานของครูในบริบทการศึกษาพิเศษอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูโดยตรง โดยเฉพาะการบริหารที่โปร่งใส เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม รับผิดชอบ มีคุณธรรม และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
2. หลักธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความสุขของครู คือ ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม เนื่องจากช่วยสร้างความไว้วางใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ความมั่นคงทางจิตใจ และบรรยากาศการทำงานที่ดีในสถานศึกษา
3. เมื่อครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษ โดยสะท้อนผ่านความสำเร็จในงาน ความรักในงาน ความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร และการได้รับการยอมรับ อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1. ผู้บริหารควรที่จะต้องพัฒนาการบริหารงานให้ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสื่อสารชัดเจน เพื่อสร้างความไว้วางใจแก่ครู และเปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจ ในงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อเปิดพื้นที่ให้ครูได้เสนอความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรและเพิ่มความสุขในการทำงาน
 - 1.2 สถานศึกษาควรที่จะต้องส่งเสริม ความสำเร็จในงานและการยอมรับ โดยยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานที่ดีของครู เพื่อเสริมการรับรู้คุณค่าในวิชาชีพและยกระดับมิติด้านการเป็นที่ยอมรับ
 - 1.3 ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบและคุณธรรม ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม และเคารพครู อันจะนำไปสู่บรรยากาศการทำงานที่มั่นคง อบอุ่น และเอื้อต่อความสุขในการปฏิบัติงาน
 - 1.4 สถานศึกษาควรที่จะต้องปรับใช้ หลักนิติธรรมอย่างชัดเจนและยืดหยุ่น ให้เหมาะกับบริบทของการศึกษาพิเศษ เพื่อไม่ให้อำนาจกลายเป็นภาระหรือปัจจัยเพิ่มความตึงเครียดแก่ครู
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรที่จะต้องศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

2.2 ควรที่จะต้องศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ ทักษะจิตวิทยาเชิงบวก ค่าตอบแทน และสวัสดิการ เนื่องจากตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสามารถอธิบายความแปรปรวนได้เพียงบางส่วน

2.3 ควรที่จะต้องพัฒนารูปแบบหรือคู่มือการบริหารสถานศึกษา จากผลวิจัย แล้วนำไปทดลองใช้และประเมินผลในสถานการณ์จริง เพื่อยืนยันประสิทธิผลของรูปแบบดังกล่าวในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤตชัย สุริยนต์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัญญพร ลอยจั่ว, วิษณุดา ทองเคิ่ง, ศุภชัย ณ ภิบาล, และประเสริฐ ประสมรักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเครียดของครูผู้ดูแลเด็กพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาที่ 10. วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. 2(1): 91-105.
- ณัฏฐิธร ศรีรักษา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. งานนิพนธ์ การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญสมร กลิ่นจันทร์. (2561). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิภาพร หาญยิ่ง. (2565). การใช้อำนาจของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนโนนสูงศรีธานี จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นิรุติ ไมตรี. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริญญญา ยกพล. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์. (2563). ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรพรหมพรรณ บุญโคกล่าม. (2567). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก.
- ลฎาภา มาตผุย และ สธิรพร เซาว์นชัย. (2564). แนวทางการส่งเสริมความสุขในการทำงานของครูสำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 7 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. 5(2): 1-14.
- ลักษณาวดี บุญพบ. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิรินาถ ไวแสน. (2567). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565, 4 เมษายน). **แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2546). **คู่มือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552. (2552, 8 มิถุนายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 126 ตอนที่ พิเศษ 80 ง.
- อุบลวรรณ ประจง. (2566). **การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.